

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΡΜΟΗΣ. ΕΤΗΣΙΑ.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Διά τὸ ἰσωτερικόν δρ. 12.
Διά τὸ ἐσωτερικόν δρ. 15.

Συντάσσεται ὑπὸ Α. Παναγιώτη καὶ ἐκδίδεται εὐθύνη αὐτοῦ, καὶ διατῶν ἰδίων ἐπιτηδεύεται πᾶσα διοικητικὴ αὐτῆν ἀφορᾶσα. Τιμὴ ἀναγραφῆς ἀγγελίων λεπτ. 15 ὁ στίχος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

Οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγιγνώσκοντες εἰσι σπονδαῖοι. (ΑΡΙΣΤΗΠΠΟΣ).

Πρὸς τοὺς Κ. Κ. Διδασκάλους καὶ τοὺς ἐπιστάτας τῶν Ταχυδρομείων ἐν τῇ ἡμεδαυῇ. Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοὺς Κ. Κ. Ἑλληνικ. Πρεσβείους καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους ἐπιτρόπους τοῦ ἐκδότητος.

Ἐκδίδεται ἅπας τῆς ἑβδομάδος.

Ἀθήνησι, τὴν 13 Ἰανουαρίου 1855.

Περὶ κόμης καὶ πώγωνος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Οἱ Ἕλληνες πολλοὺς κατέβαλλον κόπους εἰς θεραπείαν τοῦ φυσικοῦ κόσμου τῆς κεφαλῆς, τὰς τρίχας, ἃς οἱ κείνοις πύλουις ὀνομάζει ὁ Πλάτων, οὐδόλωις ἐγκρίνων τὴν ὀπισθοθήποτε δι' ἀλλοτριῶν σκεπαζμάτων περικαλυφθῆν αὐτῶν. (Νόμ. ΙΒ. σελ. 912). Ὁ Βίγκελμαν παρατήρησεν ὅτι οἱ γηγενεῖς τῶν μεσημβριῶν χωρῶν ἔχουσι πυκνοτέραν τρίχωσιν ἢ οἱ τῶν ἀρκτῶν. Παρὰ τοῖς Ἕλλησι δὲ ἡ αὔξησις αὐτῶν ἐπιμελεῖτο φιλοκάλως, διότι ἐνόμιζον ὅτι μέγα συνετέλει εἰς τὸ καθίσταν τὸ πρόσωπον εὐγενὲς καὶ ἐπέραστον. Ἀπεδίδοτο ἔτι καὶ πολιτικὴ τις σημασία εἰς τὴν κόμην· δι' αὐτὴν διεκρίνοντο γέννη, βαθμοὶ καὶ ἡλικίαι. Καὶ αὐτὸς ὁ Ὀμηρὸς μνημονεύει τῶν κερημοῶν τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ὀπιθεν κομοῶν τῶν Ἀβάντων. Καὶ ἐν τῇ ὑστερον δὲ χρόνι τὸν Ἰωνικὸν τρόπον τῆς διευθετήσεως τῆς κόμης μιμουμένοι οἱ Ἀθηναῖοι διεκρίνοντο τῶν φυλακτικῶν τῶν παλαιῶν Δωριέων Σπαρτιατῶν· οὗτοι ἐθεράπευον τὴν κόμην ἵνα αὐξάνη ὡς τῶν κόσμων ἀδαπανώτατον οὖσαν. Πλουτ. Βασιλ. ἀποφθέγμ. Α. σελ. 754. Λυκ. 22. «κοιῶντες εὐθύς ἐκ τῆς τῶν ἐφήβων ἡλικίας, μάλιστα περὶ τοῖς κινδύνους ἐθεράπευον τὴν κόμην, λιπαρὰν τε φαίνεσθαι καὶ διακεκριμένην» ἔτι εἰς Λυσ. βίον Ι. «Λυσάνδρου δὲ ἐστὶν εἰκονικὸς (ἀνδρίας), εὐ μάλα κομῶντος, ἔθει τῷ παλαιῷ, καὶ πώγωνα καθειμένου γενναίου. Οὐ γὰρ, ὡς ἐνοιοῦσιν, Ἀργείων μετὰ τὴν μεγάλην ἥτταν ἐπὶ πένητι καρέντων οἱ Σπαρτιάται πρὸς τὸ ἀντίπαλον αὐτοῖς τὰς κόμας, ἀγαλλόμενοι τοῖς πεπραγμένοις, ἀνήκων· οὐδὲ Βακχιδῶν τῶν ἐκ Κορίνθου φυγόντων εἰς Λακεδαίμονα ταπεινῶν καὶ ἀμόρρων διὰ τὸ κείρασθαι τὰς κεφαλὰς φανέντων, εἰς ζῆλον αὐτοῖς τοῦ κομᾶν ἦλθον· ἀλλὰ καὶ τούτου Λυκούργειόν ἐστι. Καὶ φασὶν εἰπεῖν αὐτὸν, ὡς ἡ κόμη τοῦς μὲν καλοῦς εὐπρεπιστέρους ὁρᾶσθαι ποιεῖ, τοῦς δὲ αἰσχροῦς φοβερωτέρους.» ἴδ. καὶ Ἡλ. ὀδ. Α' θισπ. Β. 20, Ξενοφ. πολ. Λακεδ. ΙΑ. 3. Ἡ συνήθεια ὁμοῦ αὕτη ἦν ἀρχαία δωρικὴ καὶ οὐχὶ Λυκούργουστάτος. Ἡ βεβαίωσις τοῦ Πλούταρχου ὅτι οἱ Σπαρτιάται ἐθεράπευον τὴν ἑαυτῶν κόμην μάλιστα περὶ τοῦς κινδύνους ἐξάγεται ἐκ τοῦ Προδότου Ζ, 208, 209, λέγοντος, ὅτι ὁ κατάσκοπος τοῦ Ξέρξου εὔρε τοὺς Σπαρτιάτας «τὰς κόμας κτενζομένους» πρὸ τῆς ἐν θερμοπύλαις μάχης. (Harrald κλ. Muller Δωριεῖς II σελ. 264. 282. ἀγγλ. μετ.) Ἄλλα δὲ χωρὶα φαίνονται ἀντιπατικὰ πρὸς τὸ ἀνωτέρω· ὁ αὐτὸς Πλούταρχος (Ἀλικβ. 23) λέγει «τοὺς πολλοὺς κατεδημαγῶγει καὶ κατεγοήττει τὴν διαίτη λακωνίζων, ὡς ὄρωντας ἐν χρῶν κοριδιῶν καὶ ψυχρολουτοῦντα κ.τ.λ.» ἔτι Λουκ. Δραπ. 27. «γυναῖκα ἐν χρῶν κεκαρμένην, εἰς τὸ λακωνικόν, ἀρρενωπὴν καὶ κομιδῆ ἀνδρικήν.» Ἡ διαφωνία αὕτη δὲν συμβιβάζεται ἄλλως εἰ μὴ εἰς ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Πλούταρχος συγχέει τὴν ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ συνήθειαν πρὸς τὴν παλαιότερον ἐν χρήσει· διότι οἱ Σπαρτιάται κατέλιπον τὸν παλαιὸν τρόπον βεβαίως πρὸ τῆς Ἀχαικῆς συμμάχιας ἴδ. Πλουτ. Ζ. 14. 2, Φιλόστρ. ἐν βίῳ Ἀπόλλ. Γ. 15.

Ἱστορεῖται ὅτι ἐν Σπάρτῃ ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς μόνον ἡλικίας δὲν ἔκειρον τὴν κόμην· ἔκειρον δὲ αὐτὴν οἱ παῖδες ἐν χρῶν Πλουτ. Λυκ. 16. Εἰς ἄλλα δὲ μέρη, ὡς π. γ. εἰς Ἀθήνας, συνήθειον τὸ ἐναντίον. Ὁ Ἡσύχιος λέγει ὅτι «Ἀθηναῖοι οἱ μέλλοντες ἐφηβεῦσιν πρὶν ἀποκείρασθαι τὸν μαλλὸν εἰσέφερον Ἡρακλεὶ μέτρον οἴνου καὶ σπεῖαντες τοῖς συνελθούσιν ἐπέδιδον πίνειν· ἡ δὲ σπονδὴ ἔκαλεῖτο οἰνιστήρια» πρὸβαλ. Φωτ. Δεξ. σελ. 231. Εὐστάθ. εἰς Ἰλ. Μ. 311. Ἡ κορυφαία τῆς κόμης τῶν μελλόντων ἐφηβεῦσιν ἦν τελετουργ-

για τὴν διὰ θυσίας συνοδευομένη· ἀντιθέτο δὲ ἡ ἀποκεκαρμένη κόμη εἰς θεότητά τινα, συνηθέστερον δ' ἴσως εἰς πλητιόχωρον τινα ποτάμιον Θεόν. Αἰσχύλ. Χορη. 6. Πλόκαμον Ἰνάχῃ θρεπτήριον» καὶ Πλουτ. Α. 37 2. «ἀνάθημα κειρομένου τὴν κόμην τοῦ παιδὸς οἱ τῷ Κηφισῷ.» Ἰγνήρχην ἔτι παλαιὰ συνήθεια νὰ ἔρχονται εἰς Δελφοὺς ἐπὶ τούτῳ, ὅπερ λέγεται ὅτι καὶ ὁ Θεσεὺς ἐποίησε. Πλουτ. Θησ. 5. «ἔθους δὲ ὄντος ἔτι τότε, τοὺς μεταβαίνοντας ἐκ παιδῶν ἐλθόντας εἰς Δελφοὺς ἀπάρχεσθαι τῷ Θεῷ τῆς κόμης, ἦλθε μὲν εἰς Δελφοὺς ὁ Θεσεύς.» Ἡ συνήθεια αὕτη φαίνεται ὅτι δὲν παρήκμασε οὐδὲ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Θεοφράστου, διότι ἐκ ταῖς πράξεσι τοῦ μικροφιλοτίμου προστίθησι καὶ «τὸν υἱὸν ἀποκείρει ἀπαγαγὼν εἰς Δελφοὺς.» Χαρακτ. 21.

Οἱ ἐφηβοὶ παρουσιάζονται πάντοτε ἀποκεκαρμένην τὴν κόμην ἔχοντας, οὕτω καὶ οἱ ἀθληταί. «Ἐν χρῶν ὄψη αὕτη καθὰπερ οἱ σφόδρα ἀνδρώδεις τῶν ἀθλητῶν ἀποκεκαρμένη. Λουκ. Διαλ. ἐνάλ. Ε. 290. Ἡ φράσις «κουρὰ ἐν χρῶν» σημαίνει κόμην κεκαρμένην μέχρι τοῦ δέρματος. ἴδ. Εὐστάθ. εἰς Ὀδ. Β. 376. Οἱ ἄνδρες ἀπεναντίας φαίνονται μακροτέραν τὴν κόμην ἔχοντας καὶ περιποιούμενοι αὐτὴν, ὅπως ἡ κατὰ καιροῦ καινοτροπία ἀπῆται καὶ τοῖς εὐγενέσιν ἀνδράσι προσῆκε. Περιγράφων ὁ Θεοφράστος τὴν γελοῖαν κειροδοξίαν λέγει, ὅτι ὁ ὑπὸ ταύτης κατελιγμένος ἀποκείρεται πλειστάκις. Χαρ. 21.

Ἡ τριχοκυρία ἐξετελεῖτο ἐν τοῖς κούρειοις, εἰς ἀ ἐφοίτων πολλοὶ τῶν σχολῆν ἀγόντων, ὡς τανῦν ἐν τοῖς καφεναίοις κ.τ.λ. οἱ μὲν δὲν ποιεῖν ἔχοντας. Ὅθεν καὶ ὁ Θεοφράστος καλεῖ αὐτὰ ἀοινα συμπόσια «Διὸ καὶ Θεοφράστος ἀοινα συμπόσια παιζῶν ἐκάλεε τὰ κούρεια διὰ τὴν λαλίαν τῶν προσκαλιζόντων» Πλουτ. συμπ. Ε 5. Καταγῶγιον τοιοῦτο μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαλείων καὶ κατοπτρῶν περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Λουκιανοῦ (πρὸς ἀπαίδ.) 29 «τοὺς κούρειας τούτους ἐπίσκεψαι, καὶ ὄψει τοὺς μὲν τεχνίτας αὐτῶν ξυρὸν καὶ μαχαιρίδας καὶ κατοπτρον ἔχοντας.» παράβαλ. Πλουτ. περὶ τοῦ Ἀκ. 8, Ἀλκίφρ. ἐπιστ. Γ. 66. Τὰ παρὰ τοῖς κούρειοις ἐν χρήσει ἐργαλεῖα ἀπαριθμεῖ ὁ Πολυδεύκης ἐν τῷ ὀνομαστικῷ αὐτοῦ Ι. 140. «Κούρειος δὲ σκευὴ κτένες, κούριδες, μάχαιραι, μαχαιρίδες... ψαλὶς... ξυρὸν, ξυροδόχη...»

Ἡρεκτὸς τῆς κούρας τῆς κόμης καὶ τῆς διακοσμῆσεως τοῦ πώγωνος, ὁ κούρειος ἐκαθάριζε τοὺς ὄνυχας, ἀπέσπα τοὺς τύλους τῆς ἐπιδερμίδος καὶ ἀφῆρει, κατὰ τὸ δυνατόν, πᾶσαν σωματικὴν δυσμορφίαν. Οἱ τὰ τοιαῦτα ἀμελοῦντες ἐθεωροῦντο ὡς μὴ τηροῦντες ἐν ἑαυτοῖς εὐσηχμοσύνην. Ὁ Θεοφράστος ἐν τῷ 19 χαρακτῆρι λέγει «ὁ δὲ δυσχερὴς τοιοῦτός τις, οἷος λέπραν ἔχων καὶ τοὺς ὄνυχας μεγάλους περιπατεῖν» ἐν Ἀθήναις δὲν ἐνομιζέτο τόσον ἀνάξιον τὸ περιποιεῖσθαι τοὺς ὄνυχας ὡς ἐν Ῥώμῃ· ἐν τοῖς τοῦ Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύμασιν (Α. 2. 54) ἀναγιγνώσκοντες τὰ ἐξῆς «αὐτοῖς γὰρ αὐτῶν ὄνυχας τε καὶ τρίχας καὶ τύλους ἀφαιροῦσι.» Ἡ ἐν τῷ χωρίῳ ὁμοῦ τούτῳ μνήμη τῶν τριχῶν δείκνυσιν ὅτι ὁ λόγος οὐκ ἦν σχεδὸν περὶ τῶν εὐγενῶν, καὶ ἔτι ὅτι ἐγένετο τοῦτο ἐν κούρειῳ, ὅπου ὑπῆρχον πρὸς τοῦτο ὀνυχιστήρια λεπτὰ (κατὰ τὸν παρα Πολυδεύκει Περσείδιπον Ι. 140). Οἱ πολλοὶ μετεχειρίζοντο ἔτι καὶ τὸ τριχολάβιον, ἢ ἀποσπῶσι τὰς τρίχας τοῦ σώματος (παρατίλλεσθαι, παραλαβεῖσθαι)· ἀναφέρουσι δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς συνήθειας ταύτης εἰς τοὺς Ταραντίνους «Ταραντίνους δὲ φησι Κλέαρχος ἐν τετάρτῳ βίῳ... εἰς τοσοῦτον τρυφῆς προσελθεῖν, ὥστε τὸν ὅλον χρωτὰ παραλαβεῖσθαι καὶ τῆς ψιλώσεως ταύτης τοῖς λοιποῖς κατάρξαι.» Ἀθῆν. ΙΒ. 522. παράβαλ. Πολυδ. Ζ. 165.

Μετὰ τὴν καταλύσιν τοῦ ἀρχαίου Ἀττικῶν κρωβύλου ὀλίγα μετὰ βεβαιότητος γινώσκοντες περὶ τῶν καθ' ἕκαστα

τρόπον της διαθεσεως της κόμης παρά τοις άνδρασι. Ο Πολυδεύκης και άλλοι συγγραφεις μνημονεύουσι μὲν διαφόρων ειδῶν κούρας, ἀλλ' όποια ταυτα και όπόσα τούτων ήσαν εν κοινή χρήσει κατελείφθη κυρίως, ελλείψει σαφῶν μαρτυριῶν, εις εικασίας και συμπερασμούς. Ούδ' αὐται του Βισκόντου αἱ Ἐλληνικαὶ εἰκονογραφίαι παρέχουσι ἀποχρίσας και βεβαίας περί τούτου πληροφορίας.

Τὸ μέλαν χρώμα της κόμης ἦν ἵσως τὸ ἐπικρατέστερον, εἰ και συχνά γίνεται μνεία και του ξανθοῦ και αὐτὸς ὁ Όμηρος μνημονεύει ξανθῶν τριχῶν, και ἐξημενεται ὅτι ήσαν αὐταὶ ἡ- ακινήθῳ ἄνθει ὁμοία (Όδύσ. Ζ. 231). Εἶτιον δὲ εἰς τὴν κόμην και δ' αὐτῆς τέγνης όμφοτέρα τὰ χρώματα ταυτα οὔτως ὁ Πολυδεύκης (Η. 35) λέγει, « εὐλεγον δὲ και ξανθίζεσθαι τὴν κό- μην και μελαίνεσθαι και μέλασμα τὸ τῆς κόμης βάρμα. » Τοῦτο δὲ εἰποῦν οὐ μόνον γυναῖκες ἀλλὰ και ἄνδρες, μάλι- στα ὅτε ήρχοντο αἱ τρίχες πολιοῦμεναι. « Ο Αἰλιανός (Η. Ιστ. Ζ. 20) διηγείται τὸ ἐξῆς α' Ἄνηρ εἰς Λακκαίμονα ἀφικετο Κεῖτος, γέρον ἡδῶ ὢν, τὰ μὲν ἄλλα ἀλαζῶν, ἡδῆτο δὲ ἐπὶ τῷ γῆρῳ και διὰ ταυτα τὴν τρίχα πολὴν οὔσαν ἐπειράτο βαφῆ ἀ- φαίξειν. » Κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐν ἀποφθέγμασι Βασιλ. Α. σελ. 209, εἰποῖε τοῦτο και Φίλιππος ὁ Μακεδὼν, και ἐπὶ Δη- μήτριος ὁ Φαληρεύς. Ἰδε Δούριν παρ' Ἀθηναίῳ ΙΒ. σελ. 542. « Τὴν τρίχα τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ξανθίζομενος » Πολύθλου μάστιχα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ξανθίζομενος » Πολύθλου μάστιχα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ξανθίζομενος » Πολύθλου μάστιχα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ξανθίζομενος... Ἐπιφανῆς ἡ ξανθὴ κόμη ὑπῆρχε δὲ φάρμακον δι' οὐ ἀλείφόμεναι αἱ τρίχες και ἐκτιθέμεναι εἰς τὸν ἥλιον ἀπελάμβανον τὴν θαυ- μαζομένην ξανθότητα. Αἱ γυναῖκες προσέφευγον πιθανῶς εἰς τοῦτο. Ἀναγιγνώσκουμεν ἐν ἀποσπλάσματι τοῦ Μενάνδρου (Mein. σελ. 235)

τὴν γυναῖκα γάρ

τὴν σφῶρον οὐ δεῖ τὰς τρίχας ξανθὰς ποιεῖν.

Ἐν νομίζομεν ὅτι ἀναγκαιῶς τοῦτο ἔχει σχέσηιν πρὸς τὸ ὑ- πὸ τοῦ Πλούταρχου περί τῆς συνηθείας τῶν μεταγενεστέρων Ῥωμαίων λεγόμενον (Πλουτ. Ἐρωτικ. 25) « Φάρμακον, ὃ τὴν κόμην αἱ γυναῖκες ἐναλειφόμεναι ποιοῦσι χρυσοειδῆ πυβρᾶν. » Ἡ μάλιστα λεπτομερὴς περί τούτου ἀφήγησις εὑρίσκεται παρὰ Δουκιανῶ (Ἑρ. 40) « Τὸ δὲ πλείστον ἀναλαίσει ἡ πλοῦ- τῶν τριχῶν, αἰ μὲν γὰρ φαρμάκοις ἐρυθαίνειν δυναμένοι πρὸς ἥλιου μεσημβρίαν τοὺς πλοκάμους, ἴσα ταῖς τῶν ἐπίων χρο- αῖς, ξανθὰ μεταβάπτουσιν ἄνθει, τὴν ἰδίαν κατακρίνουσαι φύ- σιν ὅπως δὲ ἀρκεῖν ἡ μέλαινα χαιτὴ νομίζεται, τὸν γε- νῆσθαι πλοῦτον ἀναλαίσει, ὅλην Ἀρβίαν σχεδὸν ἐν τῶν τριχῶν ἀποπνέουσαι. » Πολλὰκις μετεχειρίζοντο και χρίσματα και αὐτοὶ δὲ οἱ κατακρίνοντες τὰ ὑπὸ τοῦ Δουκιανου μνημο- νεύομενα μύρα ἐγχεῖν καθαρῶς ἐλαίῳ πρὸς ἀζήτησιν της κό- μης και ἴνα ἀπαλῆν αὐτὴν κατακρίσει (Πλουτ. Γαμ. παραγ- γελ. 29, Πλατ. Πρωτ. 334). Ἐπιμελοῦντο οὐχ ἦττον και τοῦ πώγωνος, ὃν ἐθεώρουσιν οὐχὶ ὡς βάρος ὀχληρὸν, ἀλλ' ὡς ἀξιο- πρεπῆ στολισμὸν τὴν ἀνδρικῆς ἡλικίας και τοῦ γῆρως (Αουκ. Κυν. 14, Ἐπικτ. Διατρ. Α. 16. 13) και διὰ τούτου ἀφινον αὐ- τὸν ἴν' αὐξάνη. Καί τὰς μὲν ἐν ταῖς παλαιαῖς φουμέναις τρίχας ὠνόμαζον κυρίως ἐν ἀρχῇ μὲν πώγωνα, τὰς δὲ ἐν ταῖς σια- γόσιν ὑπήνην, τὰς δὲ ἐπὶ τοῦ ἀνω χεῖλους μύστακα (ἐλέγον- το δὲ και πάμπως και γέγονον ὅτε πώγων και ἡ ὑπήνη) εἴπει- τα δὲ ὠνομάζοντο ἀδιαφόρως αἰ τοῦ προσώπου τρίχες, πώγων, γενεῖον, ὑπήνη. (Ἰδ. Πολυθ. Β. 80, Εὐβουλ. παρὰ Πολυθ. Ι. 120). Οὐδὲν τούτων ἐκείρετο, ἀλλὰ τὸ σχῆμα αὐτῶν ἐποικίλ- λετο κατὰ τὴν φυλὴν, τὴν πατρίδα, τὴν τάξιν και τὸν χα- ρακτήρα ἐκάστου Ἰδε, ὡς ἐν παραδείγματι, τὰς προτομάς τοῦ Σώλωνος και τοῦ Λυκούργου παρὰ Βισκόντη (εἰκονογρ. Ἰ. 11, πιν. 8 και 9) και τὰς τοῦ Πλάτωνος, Ἀντισθέuous και Χρυ- σίππου παρὰ τῷ αὐτῷ (πιν. 18, 22, 23).

Καθόλου μὲν πώγων διούσι ἡ βαθύς ἦν σημεῖον ἀνδρίας και ἰσχύος (παράβαλ. Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 31). Οὐδέποτε ὁ- μως κατελείπετο ἀδιακόσμητος, τῷ κουρεῖ ἀνατιθεμένης της ἐπιμελείας τούτου ὡς και της κόμης. Φαίνεται ὅτι σοφισταὶ και ἄλλοι παρημέλουν τὸν πώγωνα αὐτῶν. Ὅθεν ὁ Πλάτων ἐμπλάττει ὑπὸ τοῦ Ἐριπίπτου, διότι περιποιεῖτο κατ' ὑπερβό- λην τὸν πώγωνα αὐτοῦ.

Εὐ μὲν μαχαίρα ξύστ' ἔχων τριχόματα εὐ δ' ὑποθείεις ἄτομα πώγωνος βιβη.

(Παρ' Ἀθην. ΙΑ. σελ. 509. παράβαλ. και Ἀριστοφ. Αυσιστρ.

1072). Ο Ἀλέξανδρος εἰσήγαγε τὴν κατοικίαν τῆς ξυρή- σεως. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἦν αὐτὴ κατὰ τιν ἐν γρήσει ἐπὶ πρότερον, εἰ και ἐθεωρεῖτο ἡ τοιαύτη συνήθεια ὡς περιφρο- νητέα. (Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 218) Οἱ περί τὸν Φίλιππον προσδύλλονται διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Θεοτόπου. « Τί γὰρ τῶν αἰσχροῶν ἢ δεινῶν αὐτοῖς οὐ προσῆν; ἢ τί τῶν καλῶν και σπουδαίων οὐκ ἄπην; οὐ; ἢ μὲν ξυρούμενοι και λεαινόμενοι διετέλουν ἄνδρες ὄντες, οἱ δ' ἄλλήλοισ ἐπὸ τῶν ἐπανίστασθαι; πώγωνας ἔχουσι; (Ἀθην. Σ. σελ. 260, παράβαλ. Χρῦσιππου και Ἀλέξαν. παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀθην. ΗΓ. 565).

Και ὅμως ὁ Χρῦσιππος ρητῶς μαρτυρεῖ ὅτι ἡ νέα αὐτὴ συ- νήθεια τοῦ ξυρεσθαι τὸν πώγωνα, μετενεχθεῖσα ἴσως ἐξ Ἀνα- τολῶν ἢ ἐξ Αἰγύπτου, εἰσήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. « Τὸ ξυρεσθαι τὸν πώγωνα κατ' Ἀλεξάνδρον προήκται, τῶν πρῶ- τῶν οὐ γρωμένων αὐτῷ. » Ο Πλούταρχος (Θ. σ. 5) βεβαίῳ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος προσέταξε τοὺς στρατηγούς ἴνα ξυρίζουσι τὰ γένεια τῶν Μακεδόνων, « ὡς λαβὴν ταυτην ἐν ταῖς μάχαις οὔσαν προχειροτάτην. » Παράβαλ. Βασιλ. ἀποφθέγμ. Α. σελ. 714, Εὐστάθιον εἰς Ὁδ. Φ. 305. Ο νεωτερικὸς οὗτος ἐπολεμη- θη ἐν πολλαῖς πόλεσι, και μάλιστα ἀπηγορεύθη δι' εἰδικῶν νό- μων, ἀλλ' ὡς φαίνεται ἀνεῦ ἀποτελέσματος; ὁ αὐτὸς Χρῦσιπ- πος παρῆξει ἡμῖν διπλοῦν τούτου παράδειγμα. « ἐν Ῥῶδῳ δὲ νόμος ὄντος μὴ ξυρεσθαι, οὐδὲ ὁ ἐπιληψόμενος οὐδεὶς ἐστὶ, διὰ τὸ πάντας ξυρεσθαι. Ἐν Βυζαντίῳ δὲ ζημίαι ἐπιειμένης τῷ ἔχοντι κουρεῖ ξυρῶν, οὐδὲν ἦττον πάντες χρωταῖν αὐτῷ ὅθεν φαίνεται ὅτι ἡ συνήθεια τοῦ ξυρεσθαι ἐγένετο καθόλου και τάχιστα δεκτὴ. Οἱ διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου δὲ τὸν βε- σιλέων της Μακεδονικῆς δυναστείας οὔτως ἔγοντες εἰκονίζον- ται. Ὑπάρχουσι ὅμως ὀλίγαί τινες ἐξαιρέσεις, οἶον Φίλιπ- πος ὁ Ε'. ὁ Περσεύς (Visconti εἰκονογρ. πιν. 40) και Πτολε- μαῖος ὁ Φιλάδελεος, ὡς παρίσταται ἐν τῇ περιφημῷ ἀρχαιο- γλυφίᾳ Gozanga (Mus. Oleso. i. πιν. 15, Meyer. Abbild. Z. Kun- stigesch. πιν. 14). Τὸ αὐτὸ ἀπαντάται και εἰς τὰς προτομάς ποικιῶν, οἶον τοῦ Μενάνδρου και τοῦ Ποσειδῶντος ἰατρῶν, οἶον τοῦ Ἀσκληπιάδου, και φιλοσόφων, οἶον τοῦ Ἀριστοτέλους, πάντων ἀγενεῖων παριστανόμενων (Visc. πιν. 6, 32). Οἱ σο- φισταὶ ὅμως, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, δὲν ἀφίσταντο της παλαιᾶς συνηθείας, ὅθεν μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων ὁ β α 0 ὤς πώ- γων ἦν γνώρισμα τῶν στοικῶν ἀρετιολόγων (1). Ἐπὶ τοσού- τῳ δὲ ἐσποῦδαζον περί τὴν πωγωνοτροφίαν, ὡστε παρέσχον ἀ- φορμὴν εἰς γένεσιν παρομοιῶν κατὰ τοιοῦτον λεγομένων, οἶον —ἐκ πώγωνος σοφός— πωγωνοτροφία φιλόσοφον οὐ ποιεῖ κτλ. Ἰδ. Πλουτ. περί Ἰσ. και Ὁσ. 3, Αουκ. Δημον. 13, Gell. ix. 2.

Χαρῖσσα εἰκῶν της ξυρήσεως ἱστορεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀλκίφρο- νος (Ἐπιστ. Γ. 66) αὐτὴ — « ὡς γὰρ ἀφίκουμην ξυρισθαι τὴν γενειάδα βουλόμενος, ἀσμένως τε ἐδέξατο και ἐρ' ὕψηλῳ ὀρό- νου καθίσας, συνδὸνα καινήν περιθείει, πρῶτος εὐ μάλα κατέ- γρε μοι τῶν γνάθων τὸ ξυρῶν, ἀποβλήδων τὸ πύκνωμα τῶν τρι- χῶν. » (Παράβαλ. Plaut. Capt. ii. 2. 16, Böttiger, Savina ii. σελ. 57, και Bekker Gallus σελ. 428). Περὶ δὲ τοῦ αἰνίγμα- τώδους σαρπτατικῶ ψηφίσματος « μὴ τρέφειν ἡ κείρεσθαι τὸν μύστακα, » Ἰδ. Valcken. εἰς Θεοφρ. σελ. 288. ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει ἐπὶ μεγάλη εἰς τὴν ἐρημίαν τούτου δυσκολία. (Πα- ράβαλ. Πλουτ. Ἀγγισιλ. 30 και τὸν παρ' Ἀθην. Αντιφάνην Δ. σελ. 143).

—000—

Περὶ Μαύρων ἢ Αἰθίοπων.

Μαύρους ὀνομάζουσι κοινῶς τοὺς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, ἰδίως δὲ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν μέρος της Ἀφρικῆς, κα- τοικοῦντας, ποικίλους δὲ κατὰ τε τὰς φυλάς και τὸν βαθμὸν της μελανότητος της χροῖας αὐτῶν ὄντας. Οἱ γενικὸι φυσικοὶ χαρακτηρες της φυλῆς ταύτης τῶν ἀνθρώπων εἶναι μετωπον

(1) Σ. Σ. Ταξίς πωγῶν φιλοσόφων ἢ σοφιστῶν της κυνικῆς αἰρέ- σεως, ὅτινις, ἀντικεινὸν νὰ ζῶσι ἐκ δημόσιας διδασκαλίας, ἐβρίσταν εἰς τὰς τραπεζὰς τῶν πλουσίων Ῥωμαίων και ἐφομιζόντο διασκεδάζοντες διὰ διαφόρων λήρων τοὺς σκεδαστάτας ἢ τοιαύτη τούτων διαγωγῆ, ὀλί- γων διαφέρουσα της τῶν παρασίτων, ἐπίσης κατ' αὐτῶν τὴν κοινὴν περιφρόνησιν.

συμπεσισμένον, τρίχες ἐριώδεις, μήλα ἐξέχοντα, ρίς σιμὴ και χεῖλη παχέα, χρώμα δὲ ἀρκιτὰ ἐναργῶς διαστέλλον αὐτοῦς τῶν κατοικῶν τῶν ἄλλων κλιμάτων. Τὸ χρώμα τοῦτο ἔχεινε παραίτιον εἰς γένεσιν πολλῶν συστήματων πρὸς ἀνεύρεσιν της αἰτίας αὐτοῦ. Διασχυρίζονται μετὰ πολλῆς εὐθυνότητος, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ἡλίου εἶναι ἡ ἀρχικὴ και πρωτίστη αἰτία τοῦ χρώματος τῶν μαύρων. Οἱ καθυτὸ μαύροι ὑπάρχουσι μόνον εἰς τὰ μέρη της σφαιρας, ὅπου ἡ ὑπερβολὴ της θερμότητος εἶναι μεγίστη. Δὲν εὑρίσκονται ἄρα τοιοῦτοι εἰμὴ εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, και εἰς τρεῖς μόνον χῶρας της γῆς ὑπὸ τὴν ζώνην ταυτην, διλ. εἰς τὴν Σενεγάλην, εἰς τὴν Γουινίαν και τὰλλα δυτικὰ μέρη της Ἀφρικῆς, εἰς τὴν Νουβίαν και τὴν χῶραν τῶν Παπυῶν ἧτις και Νέα Γουινέα ὀνομάζεσται. Τὸ αἶτιον δι' ὃ οἱ φυσικοὶ ἐνόμισαν, ὅτι ἡ ἐπιρροὴ της θερ- μότητος ἦτον ἡ μόνη αἰτία τοῦ χρώματος τῶν μαύρων, εἶναι ὅτι οἱ αὐτὸς μετοικιζόμενος εἰς τὰ κλίματα μας και διαμενω εἰς αὐτὰ λευκαίνεται κατ' ὀλίγον, και ἂν και δὲν καταντᾶ ποτὲ νὰ χάσῃ τὸ ἀρχικὸν γράμμα του, ἀλλ' ὅμως ἐλαττωταῖ πολὺ, και αὐτὸ τὸ χρώμα καθυρίζεται ἐπισινητῶς εἰς τοὺς ἀ- πογόμους αὐτοῦ. Κυρία αἰτία, ἰκανὴ νὰ πείσῃ τοὺς φυσικολόγους ὅτι ἡ θερμότης ἦτον ἡ αἰτία τοῦ χρώματος τῶν μαύρων, εἶναι ἡ διαφορά της ὅποιαν παρατηροῦν μεταξὺ τῶν μερῶν τοῦ σώματος μαύρου, ἄτινα εἶναι ἐκθεθειμένα εἰς τὸν κύσωνα τοῦ ἡλίου, και ἐκείνων ὅτινα εἶναι προφυλαγμένα αὐτοῦ. Πραγμα- τικῶς τὰ μέρη τὰ ἦτον μελανα εἶναι ἡ παλάνη τῶν χειρῶν, τὰ μεταξὺ τῶν δακτύλων, αἱ μασχάλαι, τὸ ὑποκίτω τοῦ πώ- γωνος και πρὸ πάντων τὸ τέμα τῶν ποδῶν, ἐνὸς τῶλλα μέρη, ὅποια τὸ πρόσ- που, οἱ βραχίονες, οἱ ὦμοι, τὸ στῆθος, τὰ νῆ- τα, ἀδιακόπως ἐκθεθειμένα εἰς τὸν ἄερα και πρὸ πάντων παρὰ τὰς φυλάς, αἴτινες δὲν καλύπτονται μὲ ἔνδυμα, εἶναι ἐντε- λῶς μαῦρα.

Λευκὸς μετοικῶν εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, δοκιμᾶται κατ' ἀρχὰς ὅλα τὰ συμπτώματα σφοδροῦ πυρετοῦ ἢ ἐπιδερμῆς του ἐκλεπίζεται, σκληρύνεται, πίπτει. και μετὰ διανοήν κειροῦ τινος τὸ δερμα λαμβάνει χρώμα βαθύτερον, τὸ ὅποιον αὐξάνει ὀσμῆρι. Οἱ γεννόμενοι Αἰθίοπισκοὶ δὲν διαφέρουσι παντελῶς τῶν λευκῶν παιδιῶν, δὲν τοὺς ἀναγνωρίζουσι παρὰ διὰ γραμι- μῆς ἢ κύκλου φαίου ἢ μαύρου, ὅστις περιτριγυρίζει τὰ ἄκρα τῶν ὀνύγων. Τὸ σῶμα τῶν Αἰθιοπίσκων εἶναι λευκόφατον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, κατ' ὀλίγον φαίνεται λαμβάνον χρώμα βαθύτερον, και τέλος διερχόμενον πάντας τοὺς βαθμοὺς, φθα- νει εἰς τὸ μέλαν χρώμα, τὸ ὅποιον ὀσμῆρι αὐξάνει, ἐνν διαμμένη ζῶν ὑπὸ τὴν δακεκαυμένην ζώνην. Εἶδον πολ- λούς λευκοὺς παιδῶς γεννηθέντας ἐκ πατρὸς και μητρὸς ἴαν μαύρων. Οὗτοι συχνά γεννῶνται λευκόχροες ἐν χῶρα μαύ- ρων και διαμένουσιν ἀναλλώτως, ἀλλ' οὗτοι εἶναι ὄντα ἀδύ- νατα και φιλάσθεντα, τῶν ὅποιων ἡ ἀδυναμία, και ἡ πρόκλησις τῶν συμπτωμάτων των, ἐκθετῶσιν εἰς μύριους κινδύνους: τοὺς τοιοῦτους ὀνομάζουμεν ἡμεῖς Λευκίσκους (Albinus). Τὰ μαλλία των και τὸ γένειόν των εἶναι λευκότατα, ἡ ἐπίδερμις ὄχρᾶ και ἄμαυρᾶ, οἱ ἐρυθροὶ ὀρθόκληροι των εἶναι ὑπότρομοι τὴν ἡμέραν και δὲν διακρίνουν τὰ ἀντικείμενα εἰμὴ τὴν νύκτα. Οἱ συμ- πατριῶταί των, οἵτινες τοὺς θεωροῦσιν ὡς ὄντα κατηραμένα, τοὺς διώκουν και τοὺς φονεύουν ἀνηλεῶς, ἡ τοὺς συλλαμβάνουν ἴνα τοὺς πωλῶσιν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.

Φυσιολόγος της ἀξιοπίστως ἀναφέρει ὅτι εἶδον τινες συχνὰ μαύρους, οἵτινες μεταβλήθησαν αἰρνηδίως και διὰ παντός εἰς λευκοὺς ἀναφέρει πρὸς τοὺτους περί κυρίας λευκῆς ἧτις ἐγι- νετο μαῦρη ἐσάκις ἐγκυμοῦσας. Πολλοὶ συγγραφεῖς, λέγει, ἀναφέρουσι πολλὰ θαυμασία γεγονότα, οἶον περί διαφόρων ἀν- ὄρωπων γεννηθέντων λευκῶν εἰς τὴν Εὐρώπην και γενομένων μαύρων εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν παρομοία με- ταμρφωσις, λευκοῦ εἰς μαῦρον και μαῦρο εἰς λευκόν, ἐγένετο κατ' ἔτος εἰς εὐγενῆ τινὰ κυρίαν ἀξιοσεβαστον και ἀξιαγάπη- τον, ὠραίου χρώματος, και δερματος πολλὰ λευκοῦ. Ἀφ' ὅτου ἐνεκυμῶναι, ἤρχισε νὰ μαυρίζῃ και πρὸ τῶ τέλος της ἐγκυμο- σῆς κατῆν-α τελεία μαῦρη. Μετὰ τὸν τοκετον τὸ μαῦρον χρώμα ἐξηλείπετο κατ' ὀλίγον, ἡ πρώτη λευκότης ἐπανήρχε- το, τὸ δὲ γεννόμενον δὲν εἶχε διόλου χρώμα μαῦρον.

Ἰδοὺ πῶς ὅστις θέλει ὀδοῖε εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἰδίαν τινὰ της κατὰ βαθμὸν ἐξασθηθῆσεως τοῦ χρώματος, διὰ της συναφῆς της λευκῆς φυλῆς μετὰ της μαύρης.

Αρν. Λευκὸς μετὰ μαύρης, ἢ μαῦρος μετὰ λευκῆς παρὰ-

γοῦσι φαῖν, τοῦ ὀποίου τὸ γρῶμα εἶναι μέσον μεταξὺ τῶν δύο, ἡ κατὰ τινα γενόμενον ὑπολογισμὸν ἤμισον μαῦρον και ἡ- μισυ λευκόν: τὰ μαλλία τοῦ φαίου εἶναι μαῦρα και οὐλα.

Βον. Λευκὸς μετὰ φαίου, ἢ φαῖος μετὰ λευκῆς, παράγουσι τετραδύμον (quaticau), τοῦ ὀποίου τὸ χρῶμα πληθαίνει μάλ- λον εἰς τὸ μαῦρον παρὰ εἰς τὸ λευκόν, ἐπειδὴ κατάγεται ὀπὸ μαῦρον ἢ λευκόν και φαῖαν, τρία τέταρτα λευκόν και ἐν τέ- ταρτον μαῦρον, ἢ τρία τέταρτα μαῦρον και ἐν τέταρτον λευ- κόν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ τετραδύμοι, οἵτινες παράγονται ὀπὸ μαῦρον και φαῖαν, ὀνομάζονται ἀμφιγενεῖς (ambres).

Βον. Λευκὸς μετὰ τετραδύμου, ἢ τετραδύμος μετὰ Αἰθιο- πίδος, παράγουσιν οκταδύμον (octauon), ὅστις εἶναι μάλλον μαῦρος ἢ λευκός, τὰ ἑπτὰ ὄγδοα λευκόν και τὸ ἐν ὄγδοον μαῦρον, ἢ τὰ ἑπτὰ ὄγδοα μαῦρον και ἐν ὄγδοον λευκόν.

Βον. Λευκὸς μετὰ οκταδύμου, ἢ οκταδύμος μετὰ Αἰθιοπίδος, σχεδὸν λευκόν, ἢ παράγουσιν πικὰ σχεδὸν μαῦρον.

Ἐπελογισθὲ ὅτι ἀπαιτοῦνται τέσσαρες γενεαὶ φυλῶν δια- μεμιγμένων ἴνα λευκάνωσι μαῦρον, ἢ ἴνα μαυρίζωσι λευκόν.

Τὰ δυτικὰ της Ἀφρικῆς παράλια ήσαν, ὅ-ε ἡ σωματεμπο- ρία ἐνηργεῖτο ἀναφανδόν, τὸ πλέον ζῶπον θέατρον τούτου τοῦ ἐπονειδίουτου ἐμπορίου, μερίδος ἀνθρωπίνου γένους ἔμπο- ρευομένης, ἀγοραζομένης και παλουομένης παρὰ τῶν ἄλλων. Τοῦτο ἐγένετο εἰς τὰ μέρη της Γουινέας και εἰς τὸ βασιλεῖον της Ἀγγόλας, ὅπου μετέβαιον οἱ σωματεμποροι, οἵτινες εὑ- ρισκον πάντοτε ἀνθρώπους ἐτοιμούς νὰ πωλῶσιν εἰς αὐτοὺς ἀντὶ πραγμάτων εὐτελεστάτων, ὄχι μόνον τοὺς ἐκ πολέμου αἰχμαλώτους των, ἀλλ' ἀκόμη και τοὺς φίλους, συγγενεῖς και τὰ τέκνα των.

Οἱ Αἰθίοπες αἰχμαλωτοὶ στέλλονται εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν ἀ- ποικιῶν και οἱ ἄποικοὶ τοὺς ἐξετάζουσι πρὶν τοὺς ἀγοράσουν, ὡς ἐξετάζουσι τὰ ἀχθοσφῶρα ζῶα. Τοὺς γυμνῶνουν, τοὺς κτυ- πουν τὸ στῆθος ἴνα βεβαιωθῶσιν ἐὰν εἶναι ἐύχρον. Ἐξετά- ζουσι τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σώματος, τοὺς ὀδόντας, τοὺς ὀφθαλ- μούς, τοὺς ὄνυχας, συγκρούουσιν τὰ μέλη των, τοὺς ἀναγκά- ζουσι νὰ λαμβάνωσι διαφόρους στάσεις, νὰ βήχωσι νὰ φωνά- ζωσι, νὰ πηδῶσι, νὰ βρασταζῶσι βίρην καταντοῦσι ἔως νὰ γλείψωσι τὸ δερμα των, και νὰ γέωωνται τὸν ἰδρώτα των, διὰ νὰ ἀνακαλύψωσιν ἐὰν δὲν πάσχωσιν ἀπὸ τινος νόσου, τὰς ὅποιας οἱ ἄποικοὶ εἶναι γυμνασμένοι ν' ἀνακαλύπτωσι δι' αὐ- τοῦ τοῦ μέσου. Εἶναι φρικτῶν νὰ βλέπῃ τις τὸν ἐξευτελισμὸν εἰς τὸν ὅποιον οἱ λευκοὶ κατεβίβασαν αὐτὴν τὴν δυστυχῆ φυλὴν, της ὅποιας ἡ ἐργασία πλουτίζει ἄποικον ὀκνηρὸν, ὅ- στις δὲν φαίνεται καμμίως τῶν ἀπολαύσεων της ζωῆς, ἐνὸς καταδικάζει εἰς τὰς βαρύτερας ἐργασίας, εἰς τὰς σκλη- ρότερας στερήσεις τούτους τοὺς ἀτυχεῖς, οἵτινες ἰδρόνουσι κατασταίοντες γόνιμον τὴν στείραν γῆν, της ὅποιας τὸ πρῶ- ἰον ὀφείλει νὰ χρῆσιμαῖ πρὸς διατήρησιν της τρυφῆς του. Ἐν τούτοις οὔτοι, τοὺς ὅποιους ἡ ἀπληροσῖα τῶν Εὐρωπαίων ἐ- φερεν εἰς τὸσον βαθμὸν ἀθλιότητος, γνωρίζουσι νὰ πορίζωσιν, καὶ ἡδῶν ἡνὴν τινὰ εἰς τὴν δυστυχίαν αὐτῶν. Συχνάκις τὴν νύκτα φεύγουσι τὰς κατοικίας, συνέρχονται εἰς τόπον ἀπέκκεντρον, και ἐκεῖ περικαθημένοι διηγῶνται ἀρχαίαν τινὰ ἐγγύριον παράδοσιν, ἀδουσι ἀσμά τι μονότονον ἀναπολοῦν εἰς τὴν μνή- μην αὐτῶν τὸν καιρὸν της ἐλευθερίας, ἡ ἐκτελοῦσι γορὸς Ἀ- φρικανικοῦς ὑπὸ τὸν ὀλιθερὸν ἦγον χαλκίωων ἐν ρυθμῷ κι- νομένων ἐντὸς φλασίου. Θόρυβος ἀκουσθεῖς εἰς τὸ δάσος, ἡ ὕλακὴ κύνος διχλυεῖ τὰς συναθροίσεις ταυτας, και ἐκαστος σπευδει νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν κλυθῆν του, ὅπου συγχωρεῖται εἰς αὐτὸν νὰ ἀπολαύσῃ ὥρας τινὰς ὕπνου.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ σωματεμπορία δὲν ἐνεργεῖται πλέον, οὔτως εἶπεν, εἰμὴ λαθραίως: διότι οἱ Ἀγγλοὶ και οἱ Γάλλοι διατηροῦσιν εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας πλοῖα διατεταγμένα νὰ καταδιώκωσι τοὺς σωματεμπορούς. Πρέπει νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ φρικτὸν τοῦτο ἐμπόριον θέλει λῆξει διὰ της παντελοῦς πείσεως του.

Προτιμῶσιν εἰς τὰς ἀποικίας ὑπὲρ τοῦ ἄλλου μαύρους τοὺς Ἀγγελοὺς διὰ τὴν εὐρωστίαν, ἐπιδεδειγμένα και τὴν εὐπειθειαν αὐτῶν. Ἄλλα διαχέουσι, ὅταν θερμαιθῶσιν, ὀσ- μὴν τῶσον δυσάρεστον και τῶσον διαπεραστικὴν, ὡστε ὁ ἀήρ τῶν τόπων δι' ὃν μόνον διακρίνουσιν διαμένει ἐπὶ πολὺ μολυ-

αμένους. Οἱ τῆς Γουίνεας εἶναι δεξιότατοι εἰς γεωπονίαν, καὶ τῆς Σενεγάλης, ἥττον εὐρωστοί, ἀλλὰ μάλλον ἐπιτήδειοι, διακρίνονται εἰς τὰς χειροτεχνίας καὶ ἐκτελοῦσι μετὰ μεγίστης εὐκολίας μικρὰ ἐργόζετρα ἀταυτόντα παρ' αὐτῶν μεγάλην ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν.

Ἡ ἀπελπισία κυριεῖαι πολλὰς τὰς αἰχμαλώτους μαύρους εἰς τὰς ἀποικίας ἀποθνήσκουσι δὲ τότε ὑπὸ μαλασμοῦ ἢ νουσταλγίας. Οἱ μὲν δολιχηγὰς, οἱ δὲ αἰρούνται τὸν δι' αἰτίας θάνατον, οἱ δὲ ἀπαγχονίζονται, φρονέουσιν τοὺς ἀδελφούς, τὰς συγγούς, τὰ τέκνα αὐτῶν, πιστεύοντες ὅτι προσφέρουσιν εἰς αὐτοὺς μεγίστην ὑπηρεσίαν ἀπαλλάττοντες αὐτοὺς τῆς δουλείας διὰ τοῦ θανάτου. Καθ' ἐκάστην ταῦτα συμβαίνοντα ὑπ' ὄψιν τῶν ἀποικίων ἔπρεπε νὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ, ἂν ὄχι εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀπελευθερώσῃ, ἐν φοβῶνται μήπως διὰ τοῦτο βλάψῃ τὰ συμφέροντά των, τοὺλάχιστον νὰ φέρωσι πρὸς αὐτοὺς ἀνθρώπινοτερον. Πολλοὶ ἀποφρονταί εἰς τὰ ὄρη, ὅταν εἴναι δυσχερέστεροι κατὰ τῶν κυρίων των, καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἐπιπέδον ἐκτίθενται εἰς τὴν σκληρότητα τῶν ἀποικίων, οἷντες τοὺς καταδικάσκει μέρῃ ἐκεῖνων τῶν ἀγρίων τόπων. Παραπέμπομεν τοὺς ἀναγκάστους ἡμῶν, πρὸς σαφέστερας πληροφορίας ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος, εἰς τὸ γνωστὸν καὶ κοινὸν ἤδη βιβλίον τῆς Κυρίας Στόου. Ἄς ἐπανειπήμεν, ἐπιζητοῦμεν ὅτι ταχέως τὸ φρικτὸν τοῦτο ἔμπριον τοῦ ἀνθρώπου αἵματος θέλει ἐκλείψῃ ὀλοσχερῶς, καὶ θεωρηθῇ ἡ καταδίκη τῆς σωματεμπορίας ὡς μέγα βῆμα πρὸς τὴν οὐσιωδέστατην ταύτην κοινωνικὴν βελτίωσιν. Δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Εὐρώπῃ ψυχὴ τιμία, ἥτις νὰ μὴ ἐνδιαφέρῃται εἰς τὰς ἐπιτυχίας καὶ τὰς φροντίδας τῶν φιλοφρονούντων ἐκείνων Ἀγγέλων Ἰερῶν τῆς ἐταιρίας, πρὸς κατάργησιν τῆς σωματεμπορίας τῶν μαύρων, τῶν ὁποίων ἡ σφαγὴς ἐμφανίσθη ἐνεργῶς τὸν γενναῖον αὐτὸν σκοπὸν, παρασταίνει μαῦρον αἰχμαλωτῆν μετὰ ταύτην τὴν περιγραφήν « δὲν εἶμαι ἄνθρωπος, δὲν εἶμαι ἀδελφός ἡμῶν ».

Μαῦρος δραπετής. Ὅταν Μαῦρος δὲν δύναται πλέον νὰ ὑποφέρει τὰς ταλαιπωρίας ἐκ τῶν ὁποίων κακουχεῖται, ἢ δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἐπιβληθὲν εἰς αὐτὸν ἐργοτάξιον, συμβαίνει συχνότατα νὰ ἐγκαταλείπῃ τὴν κατοικίαν καὶ νὰ ἀποσυρῆται εἰς τὰ ὄρη· οὗτοι δὲ οἱ φυγάδες μαῦροὶ ὀνομάζονται μαῦροὶ δραπεταί. Εἰς τινὰς ἀποικίας ἔχουσι εἶδος νομοθεσίας διὰ τὰ δάση τὰ χρησιμεύοντα εἰς αὐτοὺς ὡς καταφύγιον. Ἐπι παραδείγματι, εἰς τὴν Γουαδελούπην οἱ μαῦροὶ δραπεταὶ ἔχουσι ἀρχήνον, καὶ οἱ ἀποικοὶ μὲν βεβαίωσιν, ὅτι μὲ ἐν διαβατήριον ἰδιόγραφον αὐτοῦ, μαῦρος ἠέλατο νὰ ἐμφανίσῃ εἰς τὴν Ποέντ' ἠ Πίτρε, ἢ εἰς τὴν χαμηλὴν γῆν (Γουαδελούπην) χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ νὰ κρατηθῇ ὑπὸ τῶν κυρίων, τῶν ὁποίων τὴν κατοχὴν ὑπέξεφυγε διὰ τῆς φυγῆς.

Διοργανίζονται κατὰ καιρὸς εἰς ἐκεῖνας τὰς ἀποικίας διασκεδάσεις θήρας τῶν μαύρων δραπετῶν, καθὼς εἰς τὴν Εὐρώπῃν αἰ γινόμενα πρὸς καταστροφὴν τῶν λύκων καὶ ἀρκτων. Προσβάλλουσι τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση οἱ κυνηγοὶ φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τεραστίους σκύλους, γυμνασμένους νὰ ὀπίπῳνται εἰς τὸν λαμῶν τῶν Μαύρων καὶ νὰ τοὺς καταβάλλωσι χωρὶς νὰ τοὺς φρονέουσιν. Εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι τῶν ὁποίων μόνον μέσον ὑπάρξῃ εἶναι ἡ θήρα τῶν δραπετῶν. Δὲν εἶναι σπάνιον νὰ ἀπαντᾷ τις ἐκ τῶν ἀνθρωποθηρῶν τούτων τινὰς ἀναβάτας ἵππων ταχυτάτων καὶ ἀκολουθουμένων ἀπὸ δωδεκάδα σκύλων. Εἶναι ὀπλισμένοι μὲ καρβίνας καὶ μὲ κοντὸν ἀκινάκην εἰς σχῆμα παραξίφιδος (γιαταγανίου). Διατρίβουσι δεκαπέντε ἡμέρας ἢ καὶ μῆνα ἐπὶ τῶν ὄρων, καὶ ἐπιστρέφουσιν μετὰ ἐκάστην τῶν ἐπικινδύνων ἐκδρομῶν των μὲ τινὰς μαύρους, τοὺς ὁποίους πωλοῦσιν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἢ παραδίδουσιν εἰς τοὺς πρῶν κυρίους αὐτῶν, λυμβάνοντας τὴν διὰ τὴν σὺλληψιν αὐτῶν ζώντων ἢ νεκρῶν προκρυπτομένην ἀμοιβήν.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Ἀσ. Σ.)

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ὁ κύριος Στάμος Τρικκαλιότης ὑψηλῆς, πολλὰ ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀγγλίᾳ ἐπὶ χάριν τελειοτέρας παιδείσεως διατρίψας, καὶ πρὸ ἐτῶν τινῶν ἐκεῖθεν ἐπανελθὼν, ἐφρόντισεν ἵνα

τῶ ἐπ' αὐτῷ χρήσιμος τοῖς ὁμογενεῖσι γένηται. Ἐπ' ἄλλοις ὠφελίμοις ἔργοις αὐτοῦ ἐδίδαξε καὶ πολλοὺς τὴν Ἀγγλικὴν γλώσσαν ἐπιτυχῶς, καὶ ἀκολουθεῖ ἐτι διδάσκων αὐτὴν ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς τῶν δυσκολευομένων νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὴν, ἐπιθυμούντων δὲ νὰ διδασθῶσι παρ' αὐτοῦ. οἱ ἔχοντες ἀνάγκην δύνανται ἐλευθέρως νὰ προσέλθωσιν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπιμελῶς διδάσκοντα καὶ μέτρια διδάκτρα λαμβάνοντα, ἔχοντα δὲ ἥδη διὰθέσιμους τινὰς ὄρας.

— Εἰς τὸν Πρωῖνὸν Κήρυκα ἀνεγνώμεν ἄρθρον ἐπαξίως ἐγκωμιάζον τὸν διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Ὄφθαλμοσκοπίου καὶ τῶν ἐπιδόσεων αὐτοῦ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τιμήσαντα ἱατρὸν Κύριον Ἀναγνωστάκην. Τὸ νὰ ἐπιζητῇ ὁ ἀρρογράφος περιβαλῆν τὸ Ὄφθαλμοσκοπίον καὶ τοῦ ἀξίως διευθύνοντος αὐτὸ εἰρημένου ἱατροῦ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγοι, οὐδὲν ἄδικον ἔχει. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, διεπόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρίστου τῶν πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος, θέλει χορηγήσει γενναίαν περιβαλῆν καὶ εἰς τὸ κατὰστημα αὐτὸ καὶ εἰς τὸν διεχθόνοντα αὐτό. Καθαπτόμενος ὁμοῦ ὁ Γ. Π. τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, διότι δὲν ἔπραξεν ὅτι ἐκτός τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ κεῖται, ἀκολουθεῖ τὸν συλλογιατῶν ἀνάβδος ἐν γωνίᾳ, ἀρκ βρέχει· οἷσα δὲ περὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς ἐξερεύεται δι' ἡ χρήσιν ἀπαντήσεως. Περὶ τοῦ χαρακτηῖρος τοῦ Κυρίου Ψύλλᾳ δὲν περιμένει τὸ ἐγκωμιάζον δι' αὐτὸν κοινὸν νὰ σχηματίσῃ πεποιθῆσιν ἦδη οὕτως ἐκ τῶν λεγομένων τοῦ Γ. Π. οὔτε ἐκ τῶν ἀντιρροήσεων ἡμῶν.

— Ἐνα μετὰ τὸν ἄλλον ἀποβάλλει ἡ τάλαινα πατρὶς ἡμέρα τῆς ἡμέρας τοὺς μαχητάς αὐτῆς. Τὸ μεσονύκτιον τῆς 9—10 Ἰανουαρίου ἀπεβίωσεν ὁ γηραιὸς καὶ σεβάσμιος καθηγητῆς Ν. Βάμβας, ὁ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως δι' ὄλου αὐτοῦ τοῦ βίου τὸ Ἑλληνικὸν γένος ὠφελέσας, καὶ ἐν τῷ ἀγωνίᾳ διὰ πολιτικῶν ἀρετῶν καὶ πρότερον τούτου καὶ ὕστερον διὰ διδασκαλίας καὶ πολυτίμων συγγραμμάτων. Αἰώνια σου ἡ μνήμη ἀξιομακρῖστε διδάκαλε Βάμβας.

— Δι' Ἰ. Β. διατάγματος τῆς 6 Ἰανουαρίου τ. ε. Ὁ πρῶν σχολάρχης Ἀθηνῶν Κ. Γ. Βακαλόπουλος προεβιβάσθη εἰς βαθμὸν καθηγητοῦ καὶ διωρίσθη νὰ παραδίδῃ εἰς τὸ Α. Γυμνάσιον Ἀθηνῶν.

— Ὁ Σχολάρχης Πειραιῶς Ε. Ζαχαρίας Νικολαΐδης μετέβη ὡς τὸ ἄνω εἰς Ἀθήνας εἰς τὴν θέσιν τοῦ Κυρίου Βακαλοπούλου.

— Εἰς Πειραιᾷ δὲ προεβιβάσθη σχολάρχης ὁ Ἑλληνοδιδάσκαλος Σίφνου Κ. Βιώνης.

— Μετετέθη δὲ ἀπὸ τοῦ Α. εἰς τὸ Β. Γυμνάσιον Ἀθηνῶν ὁ καθηγητῆς Κ. Φωντικλῆς.

— Εἰς Σίφνον διωρίσθη Ἑλληνοδιδάσκαλος ὁ διαθέσιμος τῶς διατελῶν Κ. Σπεράντζας.

— Ἄσας σχεδὸν ὁ περιοδικὸς τύπος συστάει ὡς κεντρικὸν Ταμίαν του καὶ ἱκανὸν ἀποδοτέοντα καὶ παρὰ πάντων τίμιον ὀμολογούμενον Κ. Γ. Χρυσούλην. Πιστεύουσιν δὲ πάντες ὅτι ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν, δείγματα ἀμεροληψίας καὶ ἀστήγητος δικαιοσύνης ἀρετὰ μέρῃ τοῦ νῦν δούς, δὲν θέλει παραβλέψῃ τὴν ὑπὲρ τοῦ Κυρίου Χρυσούλη κοινὴν σύστασιν, ἐὰν δὲν ἔχη λόγους ἀγνώστους τοῖς πολλοῖς, ὧν ἕνεκα ἀναβάλλει τὸν διορισμὸν τοῦτον. Λόγους δὲ συμπεπόντος ἦδη περὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Κυρίου Π. Ἀργυροπούλου δὲν δύναμεθα νὰ μὴ φέρωμεν ὡς νέον δείγμα ταύτης καὶ τὸν προβιβασμὸν τοῦ Κυρίου Ἰωάννου Τομαροπούλου ἀπὸ Β. τάξεως εἰς Α. ὑπουργικῶν γραμματέως. Ὅταν οὕτω ἡ ἱκανότης ἀμοιβῆται καὶ φιλοτιμώτεροι οἱ ὑπάλληλοι καθίστανται, καὶ πιστεύοντες εἰς τὸν προϊσταμένον αὐτῶν τὴν εὐθύτητα, δὲν μεταχειρίζονται τὰς ἐνοχλητικὰς μεσιτείας, αἰτίνας ἄλλως ὀλίγον ἰσχυροῦσιν παρὰ τῆ νῦν εὐτυχῶς τὸν τόπον διοκὸς Β. Κυβερνήσει.

— Ἐξεδόθη ἄρτι ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου Λεξιμὴ Ἀγγλο-Ἑλληνικῶν φιλοσοφικῶν τύπων καὶ δαπάνης Γ. Πολυμέρι. Τιμᾶται δραχμῶν 20. Τὰς περὶ τούτου παρατηρήσεις ἡμῶν βλέπομεν καταχωρίζαι εἰς τὸ προσεχές φύλλον.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ὁδὸς Ἀθηνῶν ἀριθ. 274.)

Ἔνεκα ἀσθενείας τοῦ ἐκδότου, μὴ δυναμένου παντάπασι νὰ ἐργασθῇ, ὁ ἀριθμὸς 104, τελευταῖος τοῦ Β. ἔτους, θέλει ἐκδοθῆ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Δημοσιεύοντες δὲ ἦδη ἐν παραρτήματι, ἐπιμόνω αἰτήσει καὶ εὐθνήν τοῦ συντάξαντος Β, τὴν κατοικίαν διατρίβην, λυποῦμεθα ὅτι ἡ ἀγανάκτησις ὄθησεν τὸν Β. πέραν τῶν ὁρίων, ἐν οἷς πρέπει νὰ περιορίζονται οἱ λόγοι ἀλλήλοις ἐρίζοντες.

Μανικὸν ἐν νῦν ἔχει ἐπιγεγραμὸν ἐπιχερσίν διδάσκων ἃ οὐκ οἶσα, ἀμειλίχως μανθάνων (Πλάτ.)

Ἐκ τῆς δούρας ἀνέταίλαν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄριζοντα πρὸ καιροῦ ἦδη ἀστέρας τρεῖς, καὶ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῶν ἐμφανίσσεως διαμφοσθητοῦσι τὰ πρῶτα τῆς λάμπσεως καὶ τοῦ φωτισμοῦ πρὸς πάντας τοὺς τὸν καθαρὸν τῆς Ἑλλάδος ὀρίζοντι φωτίζοντας καλαιτέρους ἀστέρας. Ἄλλ' ὡς ἡ ἀνατολὴ τῆς ἀστερικῆς ταύτης τριάδος ἀνάστροφος πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους παρουσιάζεται, οὕτω καὶ ἡ ἀξίωσις τῆς περὶ τὸ φωτιστῆν δυναμικότητος αὐτῶν ἀσύμφωνος πρὸς τοὺς νόμους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως ἀναγνωρίζεται. Ἀπὸ τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης μόλις χθὲς πατήσας τὴν Ἑλλάδα ναυίσκος, ὅστις καὶ πρὶν μεταβῆ εἰς τὴν Εὐρώπην δὲν εἶχε φθάσει νὰ ἀπομάθῃ τὴν μετρικὴν αὐτοῦ γλώσσαν καὶ εἰς τὴν ἐνταῦθα λαλουμένην νὰ ἀσκηθῇ, ἐκεῖθεν δὲ μεταβάς εἰς ξένην ἑτέραν ξένην ἐξήγησε νὰ διδάχῃ, πρὶν ἢ εἶτι ἀναδιδάσῃ τὰ αὐτοῦ τετράδια, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σημειώματα ἀπαξ κἂν εἰς τὸν νοῦν ἀναλάβῃ, ἐμφανίζεται ὡς ὁ τὰ πάντα ἦδη μεμαθητὸς καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν σοφίαν ἀπασαν εἰς τὸ καλῶς τῆς κεφαλῆς του ἐκίπνει μετενεγκὼν, διότι φαίνεται ἐνόμισεν, ὅτι, ὅπως εἰς τὸ τραγῦν αὐτοῦ πρόσωπον ταχέως ἐφύρτωσαν τὰ μαλλιά, οὕτω καὶ εἰς τὴν στενήν του κεφαλὴν κατέστησαν ἦδη λῖαν ἐνὼρισσὰ τὰ αὐτοῦ μαλλιά, διότι, φαίνεται, μόνον τούτου τὸ κεφάλι ἤχη ταχέως εἰς ὠρίμανσιν ὡς οἱ πέπυωνες τῶν οἰκίων.

Καὶ περὶ μὲν τῶν παντοίων καὶ μεγάλων αὐτοῦ ἑτέρων ἀξιώσεων δὲν λαλοῦμεν ἐνταῦθα, διότι, φαίνεται, ἀρκοῦντος ἦδη τὸ σοῦσθη αὐτοῦ ἐρεσχηλίᾳ παρηνώχλησε τὸ κοινόν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀνεκινήθησαν, οἱ μὲν πρῶτοι παριστοιῦντες, οἱ δὲ πικροὶ κατακρίνοντες, ἵνα πάντες ἀνακτῆσωσιν τὴν πρετέραν αὐτῶν ψυχικὴν ἡσυχίαν, κατορθούντες ἴσως νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν σωτήριον αὐτῶν σιωπὴν. Ἡμεῖς θέλομεν ἐνταῦθα δι' ὀλίγων διαλάβεῖ περὶ τῆς μοναδικῆς αὐτοῦ δεξιότητος καὶ μεγάλης δυνάμεως εἰς τὸ νὰ διορθώσῃ βιβλικὰ διδασκτικά, ἄπερ σῶμα ὀλόκληρον πεπαιδευμένον, ἐν τῇ προσήκουσῃ ἐπιστασίᾳ, τὴν ἐποῖαν ὀποσδήποτε ἡ ἡσυχία τοῦ χρόνου ἐπέτρεψε, διελθὼν καὶ θεωρήσας, δὲν ἀπηξίωσε νὰ τεθῶσιν εἰς χρῆσιν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς καταστήμασι, καὶ οὐχὶ ἐν τῇ σπουδῇ, εἰς ἣν βεβαίως ὄθησε τοῦτον ἡ πατριωτικὴ πρόθεσις τοῦ νὰ ἀναστελῇ ἴσως τὸν διὰ φήμης διαδοθέντα διορισμὸν τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἀπὸ ἐτῶν ἦδη εἶχε δημοσιεύσει αὐτὰ ὅσα, ἂν ὁ ἐμπικριτῆς ὁδὸς ὑπὸ μόνον τῆς εὐλικρινδοῦς ἐφέσεως εἰς τὸ νὰ μὴ διεκμένωσιν ἐτι εἰς κοινήν χρῆσιν βλαπτικά βιβλία ὠρμάτο, ἠδύνατο ἀπὸ πολλοῦ ἦδη χρόνου, ἐνταῦθα διατρίβων, νὰ δημοσιεύσῃ τὰ αὐτὰν κατὰκρινον.

Ὁ τριπλοῦς οὗτος φωστὴρ τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ πάντων τῶν ἄλλων, ὅσα δὲν ἐδιδάχθη ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ὡς καὶ ἐνταῦθα πρότερον, οὐδέλλως, φαίνεται, ἐποσώδασε καὶ τὴν γεωγραφίαν, καὶ ὁμοῦ ἀντίστροφα πρὸς τὸν σοφώτατον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀποφαινόμενος, ὡς πεποσῶς οὕτως, ὅτι τὰ πάντα δηλονότι οἶδε, μὴδὲν μαθὼν, ἐπιλαμβάνεται ἐτοιμότητα τῆς ἐπικρίσεως τῆς τοῦ Βακαλοπούλου γεωγραφίας, τῆς ὁποίας πολλὰ τὰ ἡμαρτημένα ἐξεβελίσει, πηγὴν δὲ πονηρὰν αὐτὴν διὰ τὴν ἀγωγὴν τῶν νέων διακρύπτει, οἰμώζων δὲ τὸ μέχρι τοῦδε μέγα ἀδίκημα τῶν ἐμογενῶν. Φυσικῆ δὲ τούτου ἀκολουθία ἦτον τὰ ὑψηλότερα τῆς κλίμακος τῆς ἐπικρίσεως νὰ ἀναβῇ, καὶ τυφλὸς ὁ τῶν γραμμάτων οὗτος Λυγγεὺς νὰ κηρύξῃ τοὺς μὴ διδόντας τὰ χονδρότατα ταῦτα ἐξεστᾶστας τῶν ἐν ἡμῖν διδασκτικῶν βιβλίων. Οὐχὶ μόνον ὁμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπελίθη τούτους ἔλας ὡς πρὸς ὅτι ὑψηλότερον ἐν τῇ Πανεπιστημῶν διδασκασίᾳ εἶθετος ἐφῆθη, διότι ἡ περσοβρᾶ τῶν γεω-

γραφικῶν πραγμάτων ἐν βιβλίῳ εἰς καὶ τὴν ἀνατροπὴν τῆς πραγματικῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῇ Ἑλλάδι θέσεως θέλει συνεπιφέρει, ὥστε οἱ νέοι μαθηταί, ἄλλως παρὰ ὡς πραγματικῶς τὰ πράγματα γεωγραφικῶς ὑπάρχουσι γνωρίζοντες, γινόμενοι ἄνδρες, δὲν θέλουσιν εὔρει τὸ Πανεπιστήμιόν μας ἐν Ἀθῆναις, ἵνα μάθωσι τὰ ὑψηλὰ τῶν ἐν αὐτῷ διδασκόντων. Διότι ἐν τῇ Ἀθηνᾷ μεγάλῃ τῇ φωνῇ λέγει « σκοπὸν ἔχομεν νὰ κατακρίνωμεν τὴν ἐπιτροπὴν » — ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ τοὺς εἴπωμεν, ὅτι τὰ ἰδικὰ τῶν ὑψηλὰ μαθημάτων δὲν ἰσχύουσιν εἶπαι νὰ ἐκδιώξωσιν ἀπὸ τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν ἀνδρῶν, ὅσα αὐτοὶ ἔμαθον ὄντες παῖδες. « Ἀκολουθεῖμας ὁμοῦ, τριεφώτιστε τυφλὸν, ἵνα διὰ τῆς ἀφῆς, ἂν οὐχὶ δι' ὀφθαλμῶν, διότι τὰ πράγματα λέγουσιν, ὅτι ὀφθαλμοὺς δὲν ἔχεις, ψηλαφῆσας τὰ χονδρότατα τῶν οἰκίων σφάλματα (σοῦ), εἰς τὰ ὅποια ἐπροσκόψας, διερχόμενος μὲ κεκλιμένους ὀφθαλμοὺς τῆς γεωγραφίας τὰς χώρας, ἀφοῦ προηγουμένως σοὶ παρατηρήσωμεν, ὅτι οὐδὲ τὴν πατρίδα σου αὐτὴν ἀκόμη γεωγραφικῶς ἐγνωρίσας, διότι αὐτὰ τὰ περὶ τὸ Παπαστῆ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐλαβες.

Ἡ Μασσαλία, ῥίτερρε καὶ Κίπερτε τῆς Ἑλλάδος, ἐπαναλαμβάνομεν ὑποστηρίζοντες, ἀπωκισθὲν τὸ 600 π. Χ. ὡς βεβαιούσι τοῦτο καὶ τὰ παρ' ἡμῖν χρονολόγια (ἴδ. λεξ. Σκαρλ. Βύζ, καὶ Γαζῆ) καὶ πάντα τὰ ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστημότερα (ἴδ. Klinton Fast. Hellen.), στηρίζόμενα εἰς τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων, ὄσον τοῦ Ἰερωνίμου, Κασσιόδωρου, Ἀρποκρατίωνος, Ἡροδότου, Ἀριστοτέλους κτλ. Συνομιλία δὲ χάριν μίαν μόνον τούτων ἀναφέρομεν, Σκύμου τοῦ Χίου, λέγοντος ἐν περιήγησιν (στich. 208) « Ἡ Μασσαλία δ' ἐστὶ ἐχομένη πόλις μεγίστη, Φωκαῶν ἀποικία, ἐν τῇ Λιγυστικῇ δὲ ταύτην ἔκτισαν πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμῖνι γενομένης, ἔπειτα πρότερον, ὡς φασιν, ἐκατὸν εἰκοσι. Τιμαῖος οὕτως ἴστορει δὲ τὴν κτίσιν. Τὸ αὐτὸ βεβαίως καὶ ὁ περιώνυμος ἱστορικός Grote (History of Greece τόμ. 3. σελ. 400 ἐκδ. Ἀμερικ.) δὲ Brickeuer (Histor. Rep. Massaliensium, sect 2, παρ. 9) καὶ aoul Roschete (Histoire des colonies Greque vol. III. σελ. 405—413, θέτουσι τὴν ἀφίξιν τῶν Φωκαῶν εἰς ταῦτα τὰ μέρη καὶ Ταρτησὸν πολὺ πρότερον.

Ἡ Τέως ἦν πατρὶς Ἑκαταίου ἱστορικοῦ, ἢ δὲ Μίλπος λογογράφου (ἴδ. Στραβ. ΙΔ. σελ. 643).

Ἐν Λεβέθῳ ἐτέλειτο κατ' ἔτος ἑορτὴ τοῦ Διονύσου (ἴδ. Στραβ. ΙΔ. σελ. 644). Τὸ Πανιώνιον ἦν κατὰ τὴν γεωγραφίαν ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἐν ᾧ οἱ ἐκ τῆς Ἴωνικῆς δωδεκαπόλεως ἐώρταζον τὰ Πανιώνια, ἀλλ' ἦν κατὰ τὴν μαρτυρίαν Στραβ. τοῦ Βύζ, καὶ πολίχην, ἔχουσα ἔστω καὶ τριακοντα οἰκίσκους, ἐν οἷς ἐστεργάζοντο ἐν ἀνάγκῃ οἱ ἐορτάζοντες καὶ σκεπτόμενοι αὐτοὶ περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων.

Οἱ κόλποι Ἑλαίτικος καὶ Κυμαῖος φέρουσι τὰ ὀνόματα τῶν εἰς τοὺς μυγοὺς αὐτῶν κεμένων πόλεων Ἑλαίας καὶ Κύμης, ἀπεχουσῶν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ μίαν σχεδὸν μοίραν, ὃ δὲ Ἑρμαῖος καίτοι πολὺ πρὸς Ν. τοῦ Κυμαίου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Φωκαία, ἔχουσα τὸ αὐτὸ σχεδὸν πλάτος μὲ τὴν Κύμην, ἀνήκει εἰς τὸν Κυμαῖον κόλπον καὶ οὐχὶ εἰς τὸν Ἑρμαῖον. ἄνοιξον δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου εἰς τὸν χάρτην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος τοῦ Κίπερτου δὲ νὰ βεβαιώσῃς περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μας.

Ὅτι τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Λυδίας ὀνομάσθησαν Ἰωνία, καὶ ὅτι ἐν Ἐφέσῳ ὑπήρχε ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος καὶ οὐχὶ τῆς Ἄφροδιτης, γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ ὁμοῦ τοῦτ' αὐτὸ εἶναι καὶ διορθούμενον χειρογράφως εἰς δλα τὰ ἀντίεστα τῶν μαθητῶν καὶ τῆς προλαβοῦσας ἀκόμη ἐκδόσεως, καὶ ἂν ἀγαπᾷς, ζήτησον νὰ τὸ ἴδῃς· ἡ μήπως ἐκείθεν ἐλαβες τὴν ἀφορμὴν νὰ πλάσῃς τὴν συκοφαντίαν σου;

Ἀντί λοιπὸν νὰ γράψῃς, ὡς λέγεις, πρὸς τὸν ῥίτερρον καὶ Κίπερτον περὶ τῆς στοιχειωτικῆς συγχύσεως τῶν δύο Μαγνησιῶν, μὴ ἀπαντῶμένης οὐδὲ εἰς τὸ πρωτότυπον, ἐξ οὗ μεταφράσθη τὸ ὑπὸ σοῦ ἐπιεκρινόμενον, τῆς δυτικῆς ἀντὶ ἀνατολικῆς θέσεως τῶν Εὐρωπῶν καὶ τοῦ ἀνορθογράφου Καύστρου, ἂν ἀνελεγχθῇ τὴν παχυλὴν τῶν τυπογράφων μας ἀμείβειαν

καὶ εἶχες ἐπιείκειαν μόλις ἀνθρωπίνην, καὶ ἂν δὲν σὲ ἐτύφλω-
νε τὸ πάθος σου δὲν ἤθελες ἀναφέρει τι. Τὰ παροράματα ταύ-
τα εἶναι λίαν ἀσήμαντα πρὸς ἄλλα οὐσιωδέστατα, ἀναφερόμε-
να ὑπ' ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους πάντες σεβόμεθα διὰ τὴν πολυμά-
θειάν των καὶ περιοριζόμενα οὐχὶ εἰς συγχύσεις καὶ κακογρα-
φίας, διωρθούμενας ἀμέσως ἀπὸ τοὺς διδάσκοντας, ἀλλ' εἰς πα-
ρεξήσεις. Ἐκ τῶν πολλῶν δὲ τούτων σοὶ ἀναφέρω συντομίας
χάριν τρία μόνον· ὁ μακαρίτης Γενάδιος ἐν τῇ γενικῇ του ἱ-
στορίας, ἐκδοθεῖσα ἴσως δεκαπεντάκις μέχρι τοῦδε ἀναφέρει, «ὅτι
οἱ Νορμανδοὶ τῆς Γαλλίας, στρατηγὸν ἔχοντες Ἐρρίκον
(γράφει Βιλέλμον) τὸν διορυκτῆτορα, τὴν ἐνίκησαν καὶ ἐκυβέρ-
νησαν αὐστηρότατα» καὶ ἀλλαχοῦ «Κατ' αὐτὸν δὲ τούτον
περίπου τὸν καιρὸν ὁ Νεαπολιτάνος Φλάβιος Γισίας ἐφεῦρε
τὸν διαβήτην (γράφει τὴν ναυτικὴν πυξίδα). Οἱ διάσημοι ἱ-
στορικοὶ τῆς Γερμανίας Krieger καὶ Σχλόσσερος λέγουσιν, ὅτι
ὁ Κωνσταντῖνος ἀνωκοδόμησε τὸν περίφημον ἀγωγὸν, τὸν ὁ-
ποῖον πάλαι ποτὲ ὁ βασιλεὺς Οὐάλης κατεσκεύασε μεταξὺ
Χαλκιδόνοσ καὶ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τοῖς εἰρημένοις ἤδη κατεδείχθη σοι, ὅτι οὐδὲ ἡ ἐτοιμὴ
γεωγραφία τοῦ Βακαλοπούλου σ' ὠφέλησεν εἰς τὸ νὰ μὴ ἀμαρ-
τήσης τοιαῦτα ἀμαρτήματα, αὐτὰ τὰ ἤδη παρεσκευασμένα πα-
ραγωνρίζων, καὶ διὰ ψευδῶν τὰ ἀληθῆ νὰ ἀναιρέσης προσπα-
θῶν, ἀνθυποστηρίζων μόνον τὰ ἐναντία, καὶ οὕτω νομίζων, ὅτι
τὰ ἀναιρεῖς διὰ τοῦ ὄχι· διότι τῶν ἀμαθῶν καὶ ἀναιδῶν τοι-
αύτη συνήθως ἡ κριτικὴ, ἵνα μόνον σιαματᾶς ἐν λόγοις γί-
νηται. Ὡστε φαντάσθητι τώρα ὁποῖαν γεωγραφίαν σὺ ἤθελες
παρουσιάσει, ἐξ ὑπαρχῆς αὐτὴν συντάττων, ὡς πρὸς τὴν τοῦ
Βακαλοπούλου καὶ Κοκκῶν. Καὶ ὅμως ἀφοῦ εἶδες ὁποῖα τὰ
κέρδη τοῦ ἀτυχοῦς τούτου πολέμου σου, ἀναζητήσωμεν ἤδη καὶ
τῆς πολεμικῆς σου ταύτης τὰ ὄπλα. Σὺ, δαιμόνιον φῶς τῶν τριῶν
ἀστέρων, παρουσιάζεσαι ἐπαγγελόμενος νὰ ἀναπτύξης καὶ ζωο-
γονήσης νέον ὅλως πνευματικὸν κόσμον ἐν Ἑλλάδι, τοῦ ὑπάρ-
χοντος εἰς κοιμωμένου ἢ νεκροῦ κατὰστασιν εὐρισκομένου. Σὺ
προτείνεις σεαυτὸν ὡς τὸν δημιουργὸν τῆς ἐπιστήμης ἐν τῷ
Ἑλληνικῷ τῆς ἀμαθείας κόσμῳ. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν, ταῦτα ὑπο-
σχόμενος καὶ ἐπικρίσιν μάλιστα συγγράμματος ἐπιχειρῶν, νὰ
προαναγγείλης τίνες αἱ ἐξ ὑποκειμένου καὶ αἱ ἐξ ἀντικειμέ-
νου συνθήκαι τῆς ἀληθείας κατὰ τε ὕλην καὶ κατ' εἶδος θεωρου-
μένης, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἀπαιτῆ τις ἀπὸ τοιαύτης φύσεως
συγγράμματα; Δὲν ὄφειλες νὰ θέσης τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν μέ-
θοδον τῆς ἀναπτύξεώς των, κριτικὴν νὰ παρουσιάσης ἐπι-
χειρῶν τοῦ δεδομένου τούτου εἶδους τῶν γνώσεων; Διότι ἄλ-
λως οἱ ἀπτόμενοι τῆς κριτικῆς σου ταύτης ἐργασίας μὲ ποῖον
φῶς θέλουσιν ἀνεύρει τὴν ὁδὸν καὶ διεκτιμήσει τὰ ἐξαγομμένα
σου; Μὲ ποῖον μέτρον θέλουσι μετρήσει τὸ βῆρος τῆς τελευ-
ταίας ἀποφάσεώς σου; Ὅποια ἡ λογικὴ, ἣτις θέλει τοὺς πεί-
σει περὶ τοῦ κύρους τῶν κρίσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν σου;
Ἡ ἐννοεῖς σὺ τὴν ἀλήθειαν ἐκτὸς καὶ ὑπεράνω τούτων τῶν
νόμων κειμένην, ἢ μᾶλλον ἀλήθειαν εἰς οὐδένα νόμον
καὶ τύπον ὑποκειμένην, εἰς οὐδεμίαν συνθήκην καὶ ἐξάρτη-
σιν, ἀλλ' ἐλευθέραν καὶ βέουσαν ἄλλοτε ἄλλως καὶ ἄλλοθεν,
καὶ διὰ τοῦτο ἄλλοτε ἄλλα κηρύττουσαν, καὶ ἄλλοτε τὰ οὐσι-
ώδη παρατρέχουσαν ὡς πάντῃ ἀνύπαρκτα, τὰ δὲ ἐπουσιώδη
ὡς τὰ κύρια καὶ μεγάλα προϊόντα παρουσιάζουσαν. Τί διανοή-
θης σὺ περὶ τούτων δὲν γνωρίζομεν, ἀλλ' ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε
λόγων σου βεβαιωτικῶς συμπεραίνομεν, ὅτι τὰ τελευταῖα περὶ
σοῦ ἀληθεύουσι. Διότι καὶ εἰς ἄλλους σου πνυτοῖους λόγους καὶ
ἐπικρίσεις καὶ κατακρίσεις, ἅτινα εἰς ἄλλα ἄρθρα σου ἀνέγνωμεν,
οὐδὲν ἄλλο ἢ τὰ εἰρημένα ἀπηντήσαμεν, καὶ εἰς τὸ περὶ γε-
ωγραφίας τοῦ Βακαλοπούλου ἄρθρον σου, ὅπου τὰ δάση καὶ οἱ
κόλποι καὶ τὰ εἰς ταῦτα ἀναφερόμενα ὁπωσδήποτεπιθανὰ παρο-
ράματα τύπου καὶ ἄλλων περιστάσεων ὡς τῶν γεωγραφικῶν
σου γνώσεων τὸ θεμελιώδες ἔχεις καὶ τοὺς περὶ τοιούτων λό-
γους ὡς μέγαν πόλεμον κατὰ μεγάλων κινδύνων τοῦ κόσμου
ἴσως καὶ τῆς ὅλης ἀληθείας ἡγεύρας. Παραλείπομεν δὲ, ὅτι
ὁμοίως χωρὶς νὰ διορίσης τί τὸ ἠθικὸν ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις (ἂν
καὶ τὸ ἠθικὸν ἐν τοῖς παπασλητικῶς τρανώτατα εἶδομεν) κα-
ταχαλαῖας ἠθικὴν τῆς νεότητος διαφθορὰν κατὰ παραφθορέως,
ἔστω, τινῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων καὶ χρονολογικῶν ἀριθ-
μῶν. Ὡ τῆς ἐσχάτης ἠθικότητός σου! Καὶ λοιπὸν, νομι-
με κληρονόμῃ τῆς χηρευούσης ἐν τῷ Πανεπιστημείῳ θέσεως,
τοιαῦτα θέλεις διδάξει καὶ ἀπὸ τῆς ἐδρας τῆς ἀρχαίας γνῶ-
σεως; Καὶ εἴπῃ τὴν μὲν ἄρνησιν θέλεις θέσει ὡς ἀρχὴν καὶ

μέθοδον καὶ νόμον (τοῦ πνεύματός σου ὅμως), τὰ δὲ σμικρότα-
τα καὶ ἀσυνάρτητα ὡς τὰ μετὰ τὴν ἄρνησιν ὑπολειπόμενα
καὶ τιθέμενα, ἅπερ κατὰ τὴν κριτικὴν τῶν πραγμάτων δι' ἐτέ-
ρας ἄρσεως, τῆς τῆς πραγματικῆς καὶ κοινῶς ὁμολογουμένης
ἀληθείας, ὡς νῦν ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς, ὡς ἀτυχῆ προϊόντα
προπετοῦ καὶ ἐκκέντρου πνεύματος πίπτοντα καὶ εἰς τὴν κοι-
νὴν χλεύην παραδιδόμενα; Οὗτος λοιπὸν, ἀρχηγέτα νέας
καὶ μεγάλης ἐν Ἑλλάδι ἰδρυθησομένης σχολῆς, εἶναι ὁ πραγ-
ματικὸς καὶ ζωντανὸς καὶ ὠραῖος κόσμος, τὸν ὁποῖον ἀπὸ
τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἀντὶ πολλῶν χρημάτων καὶ μόχθων,
ἐμπλεως χαρᾶς καὶ παραδειγματικῆς μεγαλαυχίσεως νὰ ἐγ-
καταστήσης ἐν ἡμῖν παρουσιάζεσαι; Ἡ πλήρης πραγματικό-
τητος καὶ καλλονῆς μὴ ἐν τῷ κόσμῳ Ἑλλάς τοιαῦτα δύσ-
μορφα ἐκτρώματα τῆς βροτῆς, τοῦ χάους καὶ τῆς ἀβρύθμιας οὐ-
δέποτε ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἀπέδεχθη. Ἀπέλθετε λοιπὸν σὺ
καὶ ὁ κόσμος σου οὗτος τοῦ Ἡλίου ὀπίσθεν, ὅθεν καὶ ἤλθετε.
Ἐς κόρακας σὺ καὶ ὁ γόνος οὗτος τῶν ἀσπλάχνων σου σπλάχ-
νων. Διὰ ταῦτα πρῶτον ἤδη ἡ τάξις τῶν λογίων καὶ τῶν
σπουδαζόντων νέων, ἀντὶ νὰ ἀνοίξῃ μετὰ χαρᾶς φιλοσοφίαν
ἀγκάλας, ὡς καὶ πάντα ἄλλον νέον ἐκ τῆς Εὐρώπης ὑπὸ αἰ-
σίους τῶν ὀντι οἰωνοῦς ἐλθόντα ἐδέχθη, νὰ σὲ ἀσπασθῇ καὶ πε-
ριπαθῶς σὲ περιπτύξῃ χάριν χρηστῶν ἐλπίδων, σὲ ἀηδίασεν
εὐθὺς ἐν ἀρχῇ, σὲ ἀπεστράφη καὶ ἀπέπτυσεν σὲ καὶ πᾶν ὅτι
μέχρι τοῦδε ὑβριστικὸν καὶ ψευδὲς καὶ ὀλεθριον πρὸς αὐτοὺς
ἀπεύθυνας. Ὑπελείφθη δὲ μόνος κριτῆς καὶ θαυμαστῆς τῶν
ἔργων καὶ κατορθωμάτων σου ἀνευθυρίατος, πάντων τῶν
ἄλλων καταγεωλῶντων καὶ ἀποκηρυσσότων, σὲ δὲ αὐτὸν εἰς
τὰ φρενοκομεία τῆς Εὐρώπης μακρὰν τῆς Ἑλλάδος μας ἀπο-
πεμπόντων, ὅπου ἴσως σωφρονήσεις. Εἶδ' ἄλλως, ἀντὶ νὰ γρά-
ψῃς πρὸς τὸν Ρίττερον καὶ Κίπερτον, οὓς ὁποῖοι εἶναι οὐδ'
εἶδες ποτε, οὐδ' ἂν ὀργῶσι πρὸς μάθησιν ἐγγνώρισας, πολὺ
κάλλιον διὰ σὲ εἶναι νὰ γράψῃς, πρὸς τινὰ διόρθωσίν σου ἴ-
σως, πρὸς τὸν μέγιστον ἐν Βερολίῳ καθηγητὴν τῆς φιλολο-
γίας, ἵνα εἴπῃ σοι, πόθεν προήρχετο ἡ τοσαύτη κατὰ σοῦ κα-
ταφορὰ, ὡστε νὰ σ' ὀνομάξῃ με ἐν τιμητικῶν ὀνομα, τὸ ὁποῖον,
ἂν εἰς ἄλλον τινὰ Ἑλληνα νέον ἀπέδιδε, οὐδόλιως θὰ ἐπεθύ-
μει νὰ μένη εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐνῶ ἦτο τὸ φύλλον εἰς τὰ πιστήρια, ἀνέγνωμεν ἐν τῇ Ἀ-
θηνᾷ καὶ δευτέραν ἐπικρίσιν γεγραμμένην μετὰ τὸ αὐτὸ πάθος
καὶ τὴν αὐτὴν λογικὴν. Κατόπιν ἴσως ἐλθόμεν εἰς τὴν ἀ-
νάγκην νὰ καταδείξωμεν τοὺς παραλογισμοὺς τοῦ καὶ αὐθις.
Περιοριζόμεθα δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ Κ. Βακα-
λόπουλος δὲν ἔχει ὀλιγώτερα προσόντα τῶν τεσσάρων πέμ-
πτων τῶν καθηγητῶν τῶν Γυμνασίων τῶν ἀπὸ πολλοῦ προα-
χθέντων εἰς τὴν καθηγησίαν, καὶ ὅτι τὰ ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ τοῦ
ἴσως ἀπαντώμενα ἡμαρτημένα (διότι τὸ ἀμαρτάνειν ἀνθρώ-
πινον), ἀνῆκοντα ἰδίως εἰς τὸν πρωτότυπον συντάκτην τοῦ βι-
βλίου ἐξ οὗ μετέφρασε, πάλιν δὲν ἐλαττοῦνοι τὴν ἀξίαν του,
τὴν ὁποῖαν καὶ ὁ ἴδιος ἐπικριτῆς, γράφων ἄλλοτε ἐν τῇ Ἀθηνᾷ
καὶ κατακρίνων καὶ ἐξυβρίζων Πανεπιστήμιον, Γυμνάσιον,
Ἑλληνικὰ, δημοτικὰ καὶ ἰδιωτικὰ σχολεῖα καὶ τὰ πάντα, τῷ
ἀπέδωκε, φεισθεῖς μόνον τῶν δύο ἐνταῦθα Ἑλληνο-σχολείων,
τὸ ἕτερον τῶν ὁποῖων τότε διεύθυνεν ὁ Κ. Βακαλόπουλος.
Ἡ δὲ ἐξετάζουσα τὰ βιβλία ἐπιτροπὴ ἀπεράνθη περὶ τῶν
Γεωγραφικῶν Βακαλοπούλου καὶ Κοκκῶν, ὅτι ἔχουσι ἐκάτε-
ρος τὰ ἴδια λάθη, ἀλλὰ μέχρις οὗ παρουσιασθῇ καταλληλότε-
ρον βιβλίον αὐτὰ νὰ ἦναι ἐν γρήσει ἀνευ προτιμήσεως. Ἐπο-
μένως ἀντὶ μανιωδῶς καὶ ἀσπλάχνως νὰ ἐπιπίπτῃς ἐξυβρίζων
τοὺς πάντας, δύνασαι νὰ ἀσχοληθῇς εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ κα-
ταλληλοτέρου, καὶ ἡμεῖς πρῶτοι μὲ πολλὴν ἐπιείκειαν κρί-
νοντες θὰ ἐγκωμιάσωμεν τὴν πρόθεσίν σου, ἀντὶ νὰ κατακρί-
νωμεν, ὡς σὺ τὸν Βακαλόπουλον καὶ Κοκκῶν, εἰς τοὺς ὁποί-
ους ὀφείλεται δίκαρος ἔπαινος, διότι τὸν ὑπολειπόμενον ἀπὸ τὰ
ἄλλα τῶν ἔργα χρόνον ἀφιέρωσαν οὐχὶ εἰς τὴν ἀνάπαυσίν των,
ἀλλ' εἰς ἀναπλήρωσιν ἐλλείψεως καταμαστισίας ἐπὶ πολὺ τοὺς
πρότερον σπουδάσαντας.

B.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ὁδὸς Ἀθηνῶν, ἀριθ. 274.).